

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΗΝ ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ ΠΡΑΣΤΙΟ-ΜΕΣΟΡΟΤΣΟΣ, 2016

Το Τμήμα Αρχαιοτήτων, Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, ανακοινώνει τη λήξη της ανασκαφικής περιόδου του 2016 της αρχαιολογικής αποστολής του Πανεπιστημίου του Εδιμβούργου, στη θέση Πραστιό-Μεσόροττος στην επαρχία Πάφου. Οι ανασκαφές διήρκησαν από τις 24 Ιουλίου μέχρι τις 24 Αυγούστου 2016, υπό τη διεύθυνση του Δρος. Andrew McCarthy, Βοηθού Καθηγητή του Τμήματος Ιστορίας, Κλασικών Σπουδών και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου του Εδιμβούργου και Διευθυντή του Αμερικανικού Ινστιτούτου Κυπριακών Αρχαιολογικών Ερευνών (CAARI). Στο ανασκαφικό αυτό πρόγραμμα συνεργάζονται ειδικοί από διάφορες χώρες όπως και φοιτητές. Πρόκειται για την ένατη ανασκαφική περίοδο στο χώρο ενώ η ομάδα έχει διερευνήσει τέσσερις περιοχές, αποκαλύπτοντας κατάλοιπα που χρονολογούνται στη Νεολιθική, Χαλκολιθική, Πρώιμη και Μέση Εποχή του Χαλκού, όπως και στην Ύστερη Ρωμαϊκή και Βυζαντινή περίοδο.

Οι αρχαιότερες ενδείξεις χρήσης του χώρου ανάγονται στην Ακεραμική Νεολιθική περίοδο. Κατά το 2016 η ομάδα διερεύνησε σειρά από ρηχούς αποθέτες (λάκκους), πολλοί εκ των οποίων περιείχαν σπασμένα αντικείμενα που είχαν εναποτεθεί με τελετουργικό τρόπο. Ανάμεσά τους και αντικείμενα από πικρόλιθο, λίθινα αγγεία και ανθρώπινα οστά. Ο αρχαιότερος από τους αποθέτες ανήκει στην Ακεραμική Νεολιθική περίοδο, ενώ ο υστερότερος στην Ύστερη Νεολιθική. Κατά το 2016 η ομάδα συνέχισε την ανασκαφή αποθετών που χρονολογούνται στην Ύστερη Νεολιθική περίοδο. Στο γέμισμα ενός αποθέτη βρέθηκε τμήμα ανθρωπόμορφου ειδωλίου κατασκευασμένου από άψητο πηλό. Το θραύσμα σώζει χαράξεις που πιθανόν υποδηλώνουν πέντε δάκτυλα ποδιού αλλά και μισή ηβική χώρα, υποδηλώνοντας ότι πρόκειται για το αριστερό κάτω άκρο γυναικείου ειδωλίου (**Εικ. 1**). Το εύρημα αυτό επιβεβαιώνει τον ιδιαίτερο χαρακτήρα των αποθετών αυτών στους οποίους θάβονταν με τελετουργικό τρόπο διάφορα σπασμένα αντικείμενα. Επίσης τα ευρήματα αυτά αποδεικνύουν τη χρήση του χώρου από την Ακεραμική Νεολιθική μέχρι την Ύστερη Νεολιθική.

Κατά τις προηγούμενες ανασκαφικές περιόδους, η ομάδα αποκάλυψε σειρά από κυκλικά κτίρια της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού. Τα κτίρια αυτά είναι ασυνήθιστα σε αυτή την περίοδο και φανερώνουν μια συνέχεια με την Ύστερη Χαλκολιθική περίοδο. Περί τα τέλη της Πρώιμης και τις αρχές της Μέσης Εποχής του Χαλκού σημειώνεται μια σημαντική αλλαγή στην αρχιτεκτονική αλλά και στην κοινωνική δομή. Το 2016 συνεχίστηκε η ανασκαφή των καταλοίπων της μετάβασης αυτής από την Πρώιμη στη Μέση Εποχή του Χαλκού. Είναι πλέον φανερό, ότι η αρχιτεκτονική της Μέσης Εποχής του Χαλκού βασίστηκε πάνω στην υπάρχουσα δομή των κτιρίων της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού. Αυτό σημαίνει ότι, οι μεγάλες κοινωνικές αλλαγές που συνέβησαν στο χώρο έγιναν με γοργούς ρυθμούς και αλληπάλληλα και πιθανόν να πρόκειται για προσαρμογές μιας ομάδας ανθρώπων παρά για εμφάνιση νέων κοινωνικών ομάδων στο χώρο. Επίσης, οι φετινές έρευνες αποκάλυψαν ότι οι κάτοικοι της Μέσης Εποχής του Χαλκού άρχισαν να δημιουργούν αναβαθμίδες στη γη τους και να σχεδιάζουν τη διάταξη του χωριού τους με πιο δομημένο και προγραμματισμένο τρόπο. Το φαινόμενο των αναβαθμίδων σημειώνεται σε διάφορα σημεία στη θέση αυτή, με αποκορύφωμα τον μνημειακό τοίχο πλάτους 1.2 μ. Το στοιχείο αυτό φανερώνει μια εξέλιξη στη χρήση και στον έλεγχο του χώρου λίγο προτού αυτός εγκαταλειφθεί στο τέλος της Μέσης Εποχής του Χαλκού.

Το 2016 πραγματοποιήθηκε επίσης γεωφυσική επισκόπηση και συλλογή επιφανειακού υλικού στην ανατολική όχθη του ποταμού Διάριζου, δίπλα από το εγκαταλελειμμένο χωριό Πραστιό. Οι έρευνες αυτές έγιναν σε συνεργασία με το Massachusetts Institute of Technology (MIT), Brown University και το Ινστιτούτο Κύπρου. Πιστεύεται ότι, στο χώρο αυτό βρισκόταν το νεκροταφείο της Μέσης Εποχής του Χαλκού. Διεξήχθη εντατική συλλογή επιφανειακού υλικού και χρησιμοποιήθηκαν υπεδάφιο ραντάρ (Ground Penetrating Radar) και μαγνητομετρία ούτως ώστε να διερευνηθεί η χρήση της γης κατά τους προϊστορικούς και ιστορικούς χρόνους (Εικ. 2). Τα προκαταρκτικά αποτελέσματα της γεωφυσικής έρευνας δείχνουν ότι δεν υπάρχουν εκτεταμένα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα αλλά κάποια στοιχεία που μπορούν να ερμηνευθούν ως κοιλώματα τα οποία μπορεί να είναι τάφοι. Τα αποτελέσματα αυτά, σε συνάρτηση με την παρουσία κεραμικής της Μέσης Εποχής του Χαλκού στηρίζουν την υπόθεση ότι πρόκειται για το νεκροταφείο του οικισμού που βρίσκεται στην απέναντι όχθη του ποταμού.

Κατά την επιφανειακή επισκόπηση της περιοχής έκπληξη προκάλεσε η αριθμητικά μεγάλη παρουσία Ελληνιστικής κεραμικής, η οποία δεν ήταν προηγουμένως γνωστή σε αυτή τη θέση. Ανάμεσα στα κεραμικά θραύσματα υπήρχαν και κεραμίδια οροφής της Ελληνιστικής περιόδου άρα θα υπήρχαν στην περιοχή Ελληνιστικά κτίσματα. Είναι γνωστό ότι, στην απέναντι όχθη του ποταμού, υπήρχε ένας ακμάζων Ελληνιστικός οικισμός στη θέση Πραστιό-Λακρίες (Περιοχή II). Η αποστολή έχει κάνει αναφορά στον οικισμό αυτό σε προηγούμενα χρόνια. Τα νέα αυτά στοιχεία φανερώνουν ότι πολύ πιθανόν ο Ελληνιστικός αυτός οικισμός να απλωνόταν και στις δύο όχθες του ποταμού.

Τμήμα από Νεολιθικό ειδώλιο.

Ο Δρ. Tate Paulette από το Brown University χρησιμοποιεί υπεδάφιο ραντάρ το οποίο παρέχει το Ινστιτούτο Κύπρου (φωτογραφία: Alison McCaig).